
Jeugd

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Dat geldt in belangrijke mate ook voor de paardensport. Jeugd is belangrijk voor het voortbestaan en de ontwikkeling van de sport. We moeten er daarom met elkaar voor zorgen dat kinderen en jongeren de paardensport gaan en blijven beoefenen. Dat kan op heel veel verschillende manieren: van poetslessen en ponyspeldagen tot clinics en talentenprogramma's. Doel is het boeien en geboeid houden van de jeugd: van beginnend recreatieruiter tot en met aanstormend toptalent.

Algemeen

Voor kinderen is het rijden van een proefje erg spannend. Zeker bij de B-rubrieken hebben we te maken met kinderen waarvoor het rijden van een wedstrijd (nog) zeker geen routine is. Ze oefenen al weken voor de wedstrijd hun proefje, besteden veel tijd aan het netjes maken van hun pony en gaan vervolgens met hooggespannen verwachtingen naar de wedstrijd. Ze doen op de eerste plaats mee voor de lol, maar willen daarnaast graag horen dat zij goed bezig zijn met hun pony.

Het jurylid voor ponyrubrieken heeft een dubbele taak: het zo eerlijk en reëel mogelijk beoordelen van de proeven en ervoor zorgen dat de kinderen met een fijn gevoel weer naar huis gaan. Deze taken zijn beide even belangrijk! Het beste ruitertje moet de meeste punten halen, maar ook de verliezer moet een goed gevoel overhouden aan de dag en weten op welke manier hij thuis moet gaan oefenen met zijn pony.

De functie van commentaar in de proeven

Het belangrijkste doel van het geven van commentaar op het protocol is de kinderen te stimuleren en te motiveren voor het paardrijden in het algemeen en het wedstrijdrijden in het bijzonder. Daarnaast is het natuurlijk ook belangrijk dat de kinderen tips en adviezen krijgen voor het verbeteren van hun rijvaardigheid.

Motivatietheorie

Motivatie is een term uit de psychologie en pedagogiek om aan te geven dat iemand een bepaald doel probeert te bereiken. Van belang bij motivatie zijn de moeite, de energie die iemand wil steken in acties om het doel te bereiken, de strategie die iemand kiest om het doel te bereiken en de mate waarin iemand zich verbonden voelt met het doel.

Een mens (en dus ook een kind) raakt gemotiveerd, wanneer hij iets graag wil bereiken en er een discrepantie (verschil) is tussen de huidige situatie en de gewenste situatie (het doel). Omdat het kind hier ontevreden over is, krijgt het de drang de discrepantie op te heffen, ofwel: om het doel te bereiken.

De hoeveelheid energie die een kind wil steken in het bereiken van het doel, is afhankelijk van de moeilijkheid van het doel. Een kind vindt een doel vaak aantrekkelijker naarmate het moeilijker is (het is 'begerenswaardig' om het te kunnen) en zal er dan ook veel aan willen doen om dit te bereiken.

Hieronder worden enkele voorbeelden gegeven over het geven van commentaar. In de voorbeelden die worden ebschreven gaat het om het geven van mondeling commentaar. In de reguliere proeven is dit mondelinge commentaar in de meeste gevallen niet van toepassing maar de voorbeelden kunnen ook toegepast worden in het geven van het commentaar op het protocol.

Robert jureert de B- dressuur cat. A. In de ring is Jasmijn (8 jaar) met haar pony Kobus. De proef verloopt niet vlekkeloos: Jasmijn hangt erg scheef naar rechts en de teugels zijn veel te lang, waardoor ze niet de goede teugelhulpen kan geven. De lijnen en wendingen die ze rijdt zijn erg slordig. Na afloop van de proef probeert Robert wat interactie te krijgen met Jasmijn door haar te vragen of ze al vaker mee heeft gedaan aan wedstrijden. Deze wedstrijd blijkt voor Jasmijn de eerste keer te zijn.

Mondeling commentaar (1)

Robert denkt dat hij beter niet teveel ineens kan vragen van Jasmijn. Hij besluit zich te richten op het op lengte maken van de teugels.

Robert: "Voor een eerste keer ging het best goed Jasmijn! Kobus luistert al goed naar je! Probeer de volgende keer alleen je teugels wat korter te houden. Ga dat thuis maar oefenen!"

Jasmijn knikt en loopt weg bij de juryauto. Onderweg naar huis denkt ze: "Pff, da's simpel, m'n teugels korter maken. Dat kan ik al, dat hoef ik niet te oefenen!"

Mondeling commentaar (2)

Robert denkt dat hij het beste een paar aanwijzingen mee kan geven waar Jasmijn mee aan de slag kan.

Robert: "Voor een eerste keer ging het best goed Jasmijn! Kobus luistert al goed naar je! Probeer de volgende keer wel je teugels wat korter te houden. Dat is best lastig, want je zult zien dat Kobus ze weer uit je handen trekt! En als je je teugels dan korter hebt, moet je wat preciezer gaan sturen. Ga goed oefenen om precies van de ene naar de andere letter te sturen en om rechte lijnen te maken. Dat is allemaal best moeilijk, maar als je goed oefent, weet ik zeker dat het je lukt!"

Jasmijn knikt en loopt weg bij de juryauto. Onderweg naar huis denkt ze: "Pff, ik dacht dat ik Kobus al goed kan sturen, maar ik wist niet dat het zò precies moest. Ik weet niet of ik dat wel kan. Morgen maar meteen proberen..."

Er zit echter wel een 'plafond' aan hoe moeilijk het doel mag/moet zijn om maximale motivatie te krijgen. Wanneer het doel namelijk te moeilijk of zelfs onbereikbaar lijkt, zal het kind er weinig of helemaal geen energie in willen steken om het te bereiken. De grens tussen uitdagend (voldoende moeilijk) en te moeilijk, ligt bij ieder kind ergens anders. Probeer dit als jury aan te voelen.

Na afloop van de proef (3)

Robert: "Voor een eerste keer ging het best goed Jasmijn! Kobus luistert al goed naar je! Je teugels moeten wel een stuk korter, en ze moeten steeds even lang blijven. Kobus mag ze dus niet uit je handen trekken! Als je de teugels korter hebt, kun je ook beter hulpen geven met je teugels. Nu geef je vaak te veel teugelhelp, je mag die hulpen niet zo duidelijk kunnen zien. En je hand mag niet over de manenkam van je pony komen. Als je zulke hulpen geeft met je teugels, kun je ook preciezer sturen. Zorg ervoor dat alle lijnen kaarsrecht zijn en dat je precies van de ene letter naar de andere rijdt. Dat is allemaal best moeilijk hoor, maar als je goed oefent, weet ik zeker dat het je gaat lukken!"

Jasmijn knikt en loopt weg bij de juryauto. Onderweg naar huis denkt ze: "Pff, dat lukt me echt nooit! Hulp die je niet kan zien, dan luistert Kobus niet! We gaan morgen wel een buitenritje maken, dat kan ik tenminste wel!"

Tenslotte moet een kind om gemotiveerd te zijn, het idee hebben dat het zelf iets kan doen om het doel te bereiken. Als hij het gevoel heeft geen invloed te hebben op datgene dat gevraagd wordt, zal hij niet of nauwelijks gemotiveerd zijn om er veel energie in te steken. Voor het geven van commentaar betekent dit, dat de jury alleen commentaar geeft op dingen waar het kind zelf iets aan kan veranderen. Met opmerkingen als dat het met een andere pony of ander zadel makkelijker zou gaan, kan het kind niks.

Motivatie van kinderen in sportsituaties

Om gemotiveerd te blijven om de sport te blijven beoefenen, is het zeer belangrijk dat kinderen het gevoel krijgen competent te zijn in de betreffende sport. Negatieve feedback die ervoor zorgt dat het kind zich incompetent voelt, kan een negatief effect hebben op de motivatie om te sporten. In de lagere rubrieken is het dan ook de bedoeling te benadrukken wat het jonge kind kan, door eerlijke en positieve feedback te geven. Wanneer een onderdeel niet goed uitgevoerd wordt, moet men niet de fout blijven benadrukken, maar vertellen hoe het kind de vaardigheden kan verbeteren. Ook het teveel benadrukken van vergelijkingen met andere ruiters, kan een kind het gevoel geven van incompetentie. Dit is met name het geval bij beginnende sporters. Kinderen tussen acht en twaalf jaar halen het grootste gedeelte van hun informatie over hun competentie uit de vergelijking die ze maken met andere kinderen. Als jury moet u de vergelijking met andere kinderen dan ook zoveel mogelijk beperken. Hierdoor gaat het kind zich niet 'minder voelen' dan anderen, omdat het niet ziet dat andere kinderen net zo competent of zelfs competenter zijn dan hij of zij dat is.

Met name jongens blijken veel waarde te hechten aan de competitieve situatie binnen hun sport. Meisjes worden meer gemotiveerd door de sociale mogelijkheden die het sporten hun biedt, naast de competitieve aspecten van de sport. Dit werd gevonden in een onderzoek onder 742 jongens en 716 meisjes, uit de groepen zeven en acht van de basisschool (Sirrard e.a., 2004). Hieruit bleek dat jongens met name hoger scoorden op de factoren uitdaging van de competitie, spanning van de competitie, het iets goed willen doen en het beter willen worden in de sport, terwijl de meisjes hoger scoorden op sociale factoren en vaardigheidsfactoren. Op competitie scoorden de meisjes echter ook hoog, maar dit was voor hen uiteindelijk niet de belangrijkste factor om te participeren binnen een sport. De jury kan bij het geven van commentaar rekening houden met dit verschil tussen jongens en meisjes. Overigens beginnen kinderen pas vanaf een leeftijd van ongeveer 9 jaar gemotiveerd te raken door competitie en presteren. Op een leeftijd van 6-8 jaar is slechts een minimale wil om te presteren aanwezig. Kinderen in deze leeftijd willen spelenderwijs bezig zijn met hun pony.

Tips voor het geven van commentaar

In de voorgaande paragrafen werd beschreven wat belangrijk is bij het motiveren van kinderen. Samenvattend levert dit de volgende 'regels' op voor het geven van (mondeling en schriftelijk) commentaar:

Vertel de kinderen waar ze naartoe moeten werken (een doel). Dit doel mag niet te makkelijk, maar ook niet te moeilijk zijn.

Geef alleen commentaar op zaken waar het kind zelf invloed op heeft.

Geef het kind eerlijke en positieve feedback, dat wil zeggen dat u niet benadrukt wat het kind niet kan, maar aanwijzingen geeft hoe het kind zijn vaardigheden kan verbeteren.

Vergelijk (naar het kind toe) niet met andere kinderen.

Eventueel kunt u in uw commentaar naar jongens toe wat meer de nadruk leggen op competitieve aspecten (uitdaging, spanning, beter willen worden), terwijl u naar meisjes toe nadruk legt op sociale en vaardigheidsaspecten (samen oefenen, oefenen op een vaardigheid). Meisjes kunnen

echter ook (maar in mindere mate dan jongens) aangesproken worden op competitieve aspecten. Zowel jongens als meisjes zijn hier pas ontvankelijk voor vanaf een leeftijd van ongeveer 9 jaar. Bovenstaande 'regels' zijn afgeleid van de motivatietheorie. Hieronder volgen daarnaast nog wat algemene tips:

Houd bij het geven van commentaar rekening met wat een kind in de betreffende klasse moet kunnen. Als het kind aan (bijna) alle beoordelingscriteria van de klasse voldoet, kunt u uiteraard wel tips geven waar het kind op moet letten als het gaat promoveren naar de volgende klasse. Bij schriftelijk commentaar: maak korte zinnen en gebruik woorden die kinderen begrijpen. Beperk het gebruik van 'vaktermen' tot een minimum. Beter is te omschrijven wat u bedoelt. Ook bij mondeling commentaar gebruikt u begrijpelijke woorden en zo min mogelijk 'vaktermen'. Kijk het kind aan en controleer of het kind u begrijpt. Probeer interactie met het kind te krijgen, bijvoorbeeld door een vraag te stellen.